

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Marcello martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

Moriturus
Moses sin-
gulis tribu-
bus auentu-
ra pronunciat

nibus oraculisque conueniens inueniretur. Admiranda quidem sunt hæc, sed admirabilius multo extremū illud sacrarum literarum, quod totius legislationis est, velut caput in animali. Iam enim sese colligens, & tanquam è carceribus cursum dirigēs, in cælū euolaturus, numine afflarur, & de se, viuēs adhuc, vaticinatur vti defuncto, quod mortuus esset, cum nondū esset mortuus, quod sepultus nullo præsentē, non mortalibus nimirū manibus, sed immortalibus potestatibus, quod non in Maiorum sepulcro conditus, nempe monumentū præstantius consecutus, à nullo mortaliū perspēctum: quod integrum mensem populus ipsum lachrymans defleuerit, proprium communemque luctum ostendens ob perpetuam eius tum in singulos, tum in vniuersos beneuolentiam & studium. Moysis & Regis & legislatoris, & sacerdotum principis, & prophetæ talem fuisse tum vitam, tum obitum, sacrarum literarum monumenta commemorant.

MARTYRIVM S. MARCELLI, QVI APVD
CABILONEM PRO CHRISTO PEREMPTVS EST. HA-
betur in antiquis MS. codicibus, & vetustissima Martyrologia consen-
tiunt. Stylum passim nonnihil correximus.

4. Septēbris

Seuitia in
Christianos

Matth. 10.

Marcellus
hospitem
suū repræ-
hendit, &
ad Christi
conuertit.

Obiurgat
Priscū Præ-
fidē, & con-
uiuas eius
ob suā ido-
latriam.

V M sub Antonino Imperatore per omnes prouincias & ciuitates aduersum Christianos impiæ persecutionis edita pendērent, ea prouinciarū præfecti & iudices non tam obtemperandi studio, quàm veræ religionis odio, tanta contentione exequi videbantur, vt vbiuis locorum vltra humanam crudelitatem in Christianorum sanguinē beluina quadā immanitate sæuirent. Per id tempus Lugduni vehementer persecutionis feruebat rabies, vt cum ex populi sæuientis arbitrio vterque sexus & omnis ætas atque conditio raperetur ad pœnam, quinquaginta viri sacræ religionis cultui dediti, diuersis suppliciorum generibus excrucianti, iussu præsidis in ergastulis detinerentur. E quibus primarij fuere beatissimi Marcellus & Valerianus, qui patefacto diuinitus carcere, vt habet doctrina Evangelica, ad aliam ciuitatem clam aufugerunt. Quod quidem diuina prouidentia ita factum nemo ambigit, vt ad illa loca properarent, vbi erant pro Christo passuri: & gentiles ab illis ad Dominum conuertendi, exemplis martyrij eorum corroborarentur. Porrò cum sic persecutionis turbinem declinarent, non mente, sed flumine: non fide, sed itinere separati sunt. Valerianus enim Augustudunum petijt, Marcellus Sequanæ territorium: vt vtriusque ripæ accolæ ad verum Dei cultum diuinis sermonibus conuerterent: vt non solum proprii sanguinis effusione, sed etiam multorum ad Christianam religionem traductione, de diabolo triumpharent.

Cumque sanctus Marcellus latendi studio viâ occulti itineris conficeret, Dominus noster Iesus Christus confessorem suum diutius latere passus non est. Quidam enim Lationus abimprouisò eum hospitio accepit, qui statuâ Martis equestrem, Mercurij etiam & Mineræ simulacra, ex quodam metallo fabrefacta, in ipso vestibulo collocata, peculiari cultu prosequabatur. Cuius prophanæ superstitionis errorem cum sanctus Dei non sine multo animi dolore vidisset, admonet hospitem, vt ab hac miserabili superstitione discedat: asserens, saxa sensu carētia non posse cuiquam opitulari, sed illos aut brutis pecudibus comparandos, aut non multum à taxis distare, qui deos crederent, quos humana manus ad dæmonum similitudinem estinxisset. Ea obiurgatio tantam apud Lationum vim habuisse fertur, vt breui tempore tota eius domus, contempto errore, ad fidem Christi conuersa sit. Cum autem non irritò labore aliquādiu illic Marcellus hæsisset, audit feruere locis omnibus persecutionis procellam. Itaque relicta vrbe Cabilonensi, Argentomagēsis aggeris vicum petit, vbi in Priscum Præsidem, solenni epularum apparatu, profana sacrificia numinibus suis immolātem incurrit, & ab illo hospitalitatis studio ad conuiuium inuitatur. Sed sanctus Dei martyr ab illis epulis abhorrens, conuiuas obiurgandos potius censuit, quàm vitandos. Ea verò repræhensione vt Christianum se esse declarauit, omnium ea sententia fuit, nouis enim supplicijs excruciadum, & ad arboris ramos naturā diffusos, toro corpore duris restibus alligandum, atque ita vi adductis ramis, & postea laxatis, mēbris omnibus discer-

discerendum. Sed sancto martyre fidei constantia in confessionis sue proposito fortissimè perdurante, cruento persecutori nequissimæ crudelitatis consilio illud atrocius visum est, vt sub populi conspectu diuersis pœnarum generibus conficeretur. Iubet itaque eum ad Saturni statuam duci, quæ Araris ripæ imminet, & ad Solis simulacrum, quod ab alia fluminis parte colebatur: quibus si nolit sacrificiû offerre, gladio caput eius amputari. At fides martyris, cælesti virtute confirmata, frangi non potuit: sic verò quotiès esset interrogatus, respondit: Quisquis Deum viuum totis animi viribus & perfecta cordis fide complexus est, insensibilibus idolis nunquàm sacrificabit: quæ cum sint ex ære & saxi cõfecta, nefas planè est, animam cælitus datam, vitæ suæ authore neglecto, ea colere: quod quidem diabolus in humani generis certissimam perniciem hortatur. Se verò nunquàm eò adductum iri, vt tam prophanis sacrificijs contaminetur, vt potè qui Christo quotidie hostiam sincerâ offerat: potius verò præcedentium sciorum exempla secuturum, cum quibus se speret æternæ beatitudinis præmia adepturum. Cernens igitur Præses eum nec minas, nec supplicia reformidantē, furentis iracundiæ stimulis, in audito crudelitatis genere defodit eum cingulotenens & rectum stare iubet: vt sepultura viuo esset ad pœnam, quæ vita functis impenditur ad requiem. Atque in hunc modum inuictus Dei martyr, secundo à Cabilone milliario, viuens in Christo, sepelitur, & in tertium diem in Dei amore & laudibus perseverans, impollutum Domino reddit spiritum, sancti corporis exuius nobis ad patrocinium derelinquens.

Inuicta S. Marcelli cõstantia.

Nota infolens immanis supplicij genus.

VITA SANCTISSIMÆ IDÆ CONSCRIPTA AB
VFFINGO MONACHO VVERTINENSI S. LVDGERI.

PROLOGVS AVTHORIS.

DIVS humanæ salutis prouisor Iesus Christus, qui operarios suos adhuc in vineam suam mittere nō desinit, diuersis ab initio Ecclesiam suam sublimauit honoribus: dum innumera quoquè gentiliū voluit sanctorū suorum florere patrocinia, nec vllam terrarum partem donorum cælestium esse expertem, de quo scriptum est: Reipsa comperio, quod nō sit personarum respectus apud Deum, Act. 10. led in quauis gente, qui timet ipsum, & operatur iustitiam, is acceptus est illi. Ephes. 6. Quod vtiquè iam vespere mūdi in beatissima Dei famula Ida completum esse comperimus: Cuius (si Deus annuerit) sanctitatis indicia signorum stipulatione subnixa, prout possumus, enucleare gestimus. Quæ videlicet venerāda Christi ancilla, summo inter suos loco nata, tempore magni Regis Caroli claruisse refertur. Ex regali Iste Pipinus fuit Maior domus Fræcie, vt habetur in eius vita 21. Februarij. Matth. 13. & 20. scilicet indole sanctarum virginum Odiliæ, & Gertrudis filiæ sancti Pipini, quarum, si quis sanitatis indigus, salutiferas lipsanas frequentat, testem se protinùs recuperatæ sentiet sospitatis. Hęc itaque, vt in sequentibus dicemus, licet cõiugali lege constricta, nihil tamen cælestis sponsi prætulit amori, & ideò non solùm nullū pudicitia & castitatis damnū pertulit: immò centesimū fructum supernæ mercedis, cum primæ horæ conductoribus, vitiatorum victrix, percipere meruit. Huius permulta miracula vel antiquitate temporū, vel scriptorum inopia oblitterata, nobis manēt incognita: illa verò quæ à personis idoneis diuulgata didicimus, modernis tēporibus visu simul & auditu propalata, quanuis obtuso ingenio & imperito sermone, veraci tamen & simplici relatione, beatæ Idæ comite interuentu, conabimur explicare. Illorum nanq; in veteri testamēto non refutatur oblatio, qui post aurea & argentea, quæ à diuitibus in domo Dei offerebantur donaria, pelles etiam rubricatas & pilos caprarum deuora mente Exod. 35. in thesauros Dei ad vsus legitimos trās miserunt. Ob hoc, summo operè huius codicilli lectorem obsecramus, nè si quid in hoc opusculo incompositiùs indoctiusuè grammatico incedit tramite, temeritatis notam nobis opponat, qui fortiora nobis aggressi, de ignauia nostræ nidulo saltem ad lucem respirare audeamus. Caterum degener stylus lineam historicæ prosequitur veritatis, cuius hinc felix fortietur initium.